

Schoolondersteuningsprofiel 2024-2028

heeft verwijderd: <object>

Datum	
November 2002	Eerste vaststelling incl. advies MR
November 2023	Bijstelling
Januari 2024	Advies MR
1 februari 2024	Vaststelling

Voorwoord

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de OBS Lucas van Leyden.

In dit SOP beschrijven wij wat onze mogelijkheden zijn om leerlingen te ondersteunen. We beschrijven de ondersteuning die de school kan bieden, hoe dit georganiseerd is en wat onze ambities zijn. Zo weten ouders, leerlingen, collega-scholen, het samenwerkingsverband en de Inspectie van het Onderwijs vooraf wat ze kunnen verwachten van de school.

Het SOP maakt deel uit van een breder perspectief 'Passend Onderwijs'. Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Binnen passend onderwijs werken scholen samen om dit voor elk kind zo goed mogelijk te bieden. De afspraken over de invulling van de basisondersteuning zijn op het niveau van ons samenwerkingsverband gemaakt (PPO Regio Leiden) en vastgelegd in een ondersteuningsplan.

Het schoolondersteuningsprofiel is in samenspraak met het schoolteam tot stand gekomen. Het SOP wordt ieder jaar bijgesteld en minimaal eens in de 4 jaren opnieuw vastgesteld.

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
Onze school	4
Wie zijn wij?	4
Visie	4
Ondersteuningsstructuur	5
Werken vanuit een kwaliteitskader.....	5
Werken vanuit Handelingsgericht werken (HGW)	5
Ondersteuningsroute	6
Ondersteuningsmogelijkheden op school	8
De sterke kanten van onze ondersteuning.....	8
Ondersteuningsmogelijkheden	9
Grenzen aan de ondersteuning	19
Ambities	21

Onze school

Naam school:	Lucas van Leyden
Schoolbestuur:	PROO Leiden-Leiderdorp www.prooleiden.nl
Samenwerkingsverband:	PPO Regio Leiden www.pporegioleiden.nl

Wie zijn wij?

De Lucas van Leyden is een binnenstad school met een grote diversiteit qua leerling populatie. We hebben twee locaties (Steeg en Vliet) en op beide locaties zijn er groepen 1 t/m 8.

Op de locatie Steeg wordt gewerkt met combinatiegroepen in de onderbouw. Er zijn twee groepen 1/2 en er wordt gestreefd naar twee groepen 2/3. De keuze voor de verdeling van de groepen wordt gemaakt door te kijken naar het leerlingenaantal.

Vanaf groep 3 op de Vliet en groep 4 op de Steeg wordt alleen in combinatiegroepen gewerkt als dit organisatorisch noodzakelijk is.

De kinderen gaan ruim 25 uur per week naar school en daarin willen wij hen zoveel mogelijk aanbieden waarbij we uitgaan van de ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van de leerling.

De cognitieve ontwikkeling is daarin een belangrijke basis, maar er is ook veel ruimte voor ontwikkeling op andere gebieden. Denk aan de ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied, motorische, muzikale, lichamelijke -en creatieve ontwikkeling, het leren begrijpen hoe de wereld in elkaar zit en hoe je daar aan een goede bijdrage kunt leveren. Het leren plannen, organiseren en samenwerken.

We werken met afwisselende, activerende werkvormen, waarbij samenwerken belangrijk is, evenals de inbreng van kinderen. De rol van de leerkracht is niet alleen docerend, maar ook faciliterend en coachend.

Visie

In het schoolplan (en in de schoolgids) hebben wij uitgebreid beschreven waar onze school voor staat. Wij verwijzen u daar dan ook graag naar.

Ondersteuningsstructuur

Werken vanuit een kwaliteitskader

Voordat het proces van (extra) ondersteuning toewijzen start, is het belangrijk dat de basiskwaliteit op orde is. Op onze school werken we vanuit een kwaliteitskader (opgesteld binnen onze scholengroep PROOLEiden-Leiderdorp en overeenkomstig met het inspectiekader) om te komen tot kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen op onze school. Met behulp van dit kader kijken wij als school gericht naar ons eigen onderwijs: we gaan na of leerlingen zich veilig en gestimuleerd voelen om te leren, of zij voldoende leren, en/of leerlingen goed les krijgen.

Kwaliteitskader PROO Leiden Leiderdorp			
Onderwijsleerproces, veiligheid en schoolklimaat	Veiligheid en schoolklimaat	Onderwijsresultaten	Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur
<ul style="list-style-type: none"> • Aanbod incl. basisvaardigheden • Zicht op ontwikkeling en begeleiding • Pedagogisch-Didactisch handelen • Onderwijstijd • Afsluiting 	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid • Schoolklimaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten • Sociale en maatschappelijke competenties 	<ul style="list-style-type: none"> • Visie, ambities en doelen • Uitvoering en kwaliteitscultuur • Evaluatie, verantwoording en dialoog

Werken vanuit Handelingsgericht werken (HGW)

Om leerlingen optimaal te kunnen ondersteunen brengen wij de vorderingen van leerlingen zorgvuldig in kaart. Door goed zicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen, m.b.v. valide methode (on)afhankelijke toetsen/observatie-instrumenten, en deze te vergelijken met de verwachte ontwikkeling, is het mogelijk om (in een later stadium) vast te stellen of een leerling zich naar verwachting ontwikkelt of extra ondersteuning/uitdaging nodig heeft.

Wij werken hierbij handelingsgericht en worden daarbij ondersteund door een collegiaal netwerk met interne en externe deskundigheid.

De zeven hoofdpijlers van handelingsgericht werken (HGW) helpen ons om samen met de betrokkenen de gesignaleerde onderwijs- of ondersteuningsbehoefte van het kind te vertalen naar concrete ondersteuningsmogelijkheden die aansluiten bij de behoefte.

De pijlers van handelingsgericht werken zijn:

- We werken doelgericht
- We sluiten aan bij onderwijs- en opvoedbehoefte van de leerling
- De leerkracht doet ertoe! Instrument en voorbeeld
- We analyseren vanuit een transactioneel referentiekader
- We zoeken en benutten positieve factoren van de leerling, onderwijs en opvoeding
- We werken samen: team, leerlingen, ouders
- De werkwijze is systematisch, planmatig en transparant

De school draagt zorg voor goede, passende en goed georganiseerde ondersteuning binnen de school. Voor leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben wordt een plan opgesteld en uitgevoerd in overleg met ouders/verzorgers. De effecten van de ondersteuningsmogelijkheden worden regelmatig geëvalueerd in de door ons gehanteerde Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus van handelingsgericht werken.

Binnen de ondersteuning worden vijf ondersteuningsniveaus (ON's) onderscheiden om inzicht te geven in de verschillende maten en vormen van ondersteuning binnen alle vakgebieden. Hierbij wordt de basisondersteuning binnen de school (ON 1 t/m 3), externe ondersteuning (ON 4) en plaatsing van een leerling op S(B)O of in zorg (ON 5) onderscheiden. In dit SOP worden voor alle ontwikkelingsgebieden de verschillende niveaus van zorg beschreven.

Ondersteuningsroute

Als een leerling (tijdelijk) iets nodig heeft om zich beter te kunnen ontwikkelen, wordt dit in bijna alle gevallen als eerste signaleerd door de ouders en de leerkracht. Om vervolgens te komen tot de inzet van hulp of ondersteuning, is het van belang dat alle betrokkenen samen nadenken over wat er precies ingezet wordt, op welke wijze dit georganiseerd wordt en hoe we evalueren of dit het kind daadwerkelijk helpt. Binnen het samenwerkingsverband hebben we afspraken gemaakt over hoe deze ondersteuningsroute, 'het arrangeerproces', er in grote lijnen uitziet. Deze staan hieronder kort beschreven. In het ondersteuningsplan van PPO Leiden staat het volledige arrangeerproces uitgebreid beschreven.

1. Signaleren door de leerkracht en/of ouders

Het signaleren dat een kind gebaat is bij een andere aanpak, bij extra ondersteuning of bij een andere leeromgeving gebeurt door de leerkracht en/of de ouders. Op dat moment start de route van arrangeren op basis van handelingsgericht werken in de klas. Uiteraard betreft een leraar het kind en zijn ouders tijdig bij het proces: zij werken constructief samen om een oplossing te vinden.

2. Overleg binnen de school

Als de leerkracht, het kind en de ouders gezamenlijk onvoldoende kennis of expertise hebben, wordt er binnen de school overlegd. De intern begeleider (IB'er) is voor de leerkracht het aanspreekpunt. De IB'er maakt een analyse van de situatie en geeft vervolgens advies over een mogelijke aanpak. De intern begeleider is, (samen met de leerkracht, verantwoordelijk voor professionele dossiervorming,

bij voorkeur met behulp van het 'groeidocument' (digitaal leerlingdossier). De IB'er heeft daarmee in het arrangeerproces de rol van trajectbegeleider en regievoerder. Ouders en het kind worden nauw betrokken in dit traject.

3. Overleg met andere betrokkenen

Indien de leerkracht, ouders en intern begeleider niet tot passende ondersteuning komen, kan de intern begeleider de leden van het ondersteuningsteam (OT) bijeenroepen. Dit zijn, naast de ouders, minimaal de leerkracht van het kind en directeur van de school.

Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van het kind *kunnen* de volgende specialisten worden betrokken:

- onderwijsspecialist samenwerkingsverband PPO Leiden;
- toegangsfunctionaris woonplaats van het kind (CJG of JGT);
- medewerker JGZ (jeugdverpleegkundige of jeugdarts);
- leerplichtconsulent;
- een betrokkene van een beoogde s(b)o-school;
- betrokken zorgaanbieder indien er al jeugdhulp opgestart is.

Het OT kan gezien worden als een collegiaal netwerk dat adviseert op de route naar passende ondersteuning. Het doel van het overleg is om te komen tot een gedragen plan door alle betrokkenen. In het groeidocument worden de afspraken uit het OT vastgelegd. Onderdeel van dit groeidocument kan het ontwikkelplanperspectief (OPP) zijn.

4. Hulp binnen de eigen school of een passende plek binnen het speciaal onderwijs

De vervolgstap is afhankelijk van de uitkomst van het arrangeerproces: hulp binnen de eigen school of overstap naar het speciaal (basis)onderwijs.

- a. Hulp binnen de eigen school.
Van het budget dat de school voor basisondersteuning beschikbaar heeft, organiseert zij het betreffende arrangement. Hierbij kan de school, indien nodig, gebruik maken van:
  - het expertteam dat op het niveau van het samenwerkingsverband opereert;
  - de inzet van zorg of jeugdhulp;
  - de inzet van expertise vanuit het speciaal (basis)onderwijs
- b. Een passende plek in een andere leeromgeving.
Bij een passende plek in een andere leeromgeving kan het gaan om een plek in een kleinschalige voorziening binnen het samenwerkingsverband of een plek op een andere school.

Wanneer het kind gebaat is bij een plek op een andere school wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd. De Commissie Toelaatbaarheid (TLC) die deze verklaring afgeeft, toetst alleen procedureel (marginaal). Doordat met de betrokkenheid van de onderwijsspecialist en de gezinsspecialist wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies, hoeft er geen aanvullend inhoudelijk oordeel geveld te worden over het voorgenomen arrangement. Het opstellen van een ontwikkelperspectief (OPP) is verplicht bij het overstappen naar een speciale voorziening, omdat het de voorwaarde is om aanmerking te komen voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het S(B)O.

5. Evaluatie

Handelingsgericht werken is een cyclische werkwijze, waarin regelmatig geëvalueerd wordt. De evaluatie vindt plaats aan de hand van het groeidocument. De evaluatie wordt cyclisch ingericht, de

opbrengsten worden opgenomen in het groeidocument en gebruikt als input voor het (eventueel) vormgeven van een ander- of vervolgarangement of, indien het een speciale voorziening betreft, het beoordelen van mogelijke terugplaatsing. De IB'er is verantwoordelijk voor het organiseren van de evaluatiemomenten. Als uit de evaluatie blijkt dat het plan niet tegemoetkomt aan wat er nodig is, wordt het bijgesteld.

In de volgende paragraaf vindt u een overzicht van welke de ondersteuningsmogelijkheden onze school kan bieden.

Ondersteuningsmogelijkheden op school

De sterke kanten van onze ondersteuning

In het samenwerkingsverband waar onze school deel van uitmaakt streven we naar een hoog niveau van basisondersteuning: we streven ernaar dat zoveel mogelijk ondersteuning voor alle leerlingen op de basisschool toegankelijk is.

Dit betekent dat onze school in staat is om de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van kinderen vast te stellen en vervolgens, in samenwerking met kind en ouders, preventieve of curatieve ondersteuning te arrangeren. De sterke kanten van onze ondersteuning zijn:

- Wanneer noodzakelijk is er een (mondelinge) overdracht tussen peuterspeelzaal/kinderdagverblijf en de school middels een overdrachtsformulier.
- Aan het begin van het schooljaar heeft de leerkracht kennismakingsgesprekken met ouders en kind. Daarnaast zijn er meerdere contact momenten per jaar tussen leerkracht en ouders.
- In de kleutergroepen worden alle leerlingen van 5 jaar gescreend door de logopedist. Taalproblematiek wordt vroegtijdig gesignaleerd.
- Er wordt gewerkt met de methodiek Stichting LeerKRACHT, wat zorgt voor een professionele cultuur. Er vindt collegiale feedback plaats en teamleden zijn een klankbord voor elkaar.
- Werken met specialisten (PPO, AED, motoriek, jeugdteam, hoog- en meerbegaafdheidsspecialisten, rekenspecialist, meertaligheid).
- Wij monitoren de kwaliteit van ons onderwijs op pedagogisch en didactisch gebied, zowel intern (audit PROOLEiden-Leiderdorp).
- Het team is actief betrokken bij de PROO Academie (verbinding, uitwisselen van expertise, opleiding en scholing staan hier centraal).

Ondersteuningsmogelijkheden

Rekenen	
Aanvullende documentatie: kwaliteitskaart rekenen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<i>SLO rekendoelen en SemSom (groep 1 en 2), SemSom (groep 3), Wereld in Getallen (groep 4 t/m 8)</i> <i>Met Sprongen Vooruit (groep 1 t/m 8), Bareka (groep 4 t/m 8). Programma Rekensprint (groep 4 t/m 8)</i>
Signalering en monitoring	<i>Observaties tijdens de les, methodetoetsen, Bareka en Cito Leerling in Beeld. Leerkrachten vullen naar aanleiding van de rekenles het blokobservatieformulier in welke leerlingen het lesdoel wel/niet behaald hebben en plannen effectieve interventies in.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Het kind wordt gevolgd in de groep. Onderwijs op groepsniveau passend bij de populatie en schoolambitie met effectief gebruik van de methode, het bieden van voldoende leertijd en differentiatie, het zo nodig herhalen van de klassikale instructie, de kwaliteit van de instructie, het klassenmanagement en hanteren van een leerlingvolgsysteem. Tijdens instructielessen is er naast aandacht voor het lesdoel, ook aandacht voor de herhaling van getalbegrip en automatiseren aan de hand van Met Sprongen Vooruit en Bareka. Tijdens de les observeren we welke leerlingen lesdoel niet behaald hebben en registreren dit.</i>
Expertise	<i>Rekenspecialist</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Met behulp van de doelen per blok wordt tijdens de instructielessen geobserveerd welke leerlingen behoefte hebben aan verlengde en verrijkte instructie en voor welke doelen. Op deze manier hebben elke les andere leerlingen een verlengde of verrijkte instructie. Verrijking wordt aangeboden door het pluswerk vanuit de methode (WIG5) of RekenXL.</i>
Signalering en monitoring	<i>Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften om het onderwijsaanbod af te stemmen op de specifieke onderwijsbehoefte om de reguliere doelen te behalen.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>De leerkracht geeft aansluitend aan de basisinstructie verlengde of verrijkte instructie. Daarnaast zet de leerkracht Rekensprint en de spellen van Met Sprongen Vooruit in, zodat de leerlingen de basisvaardigheden automatiseren.</i>
Expertise	<i>Rekenspecialist</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep

Methode/ methodiek	<p>Wanneer de leerkracht signaleert dat de geboden hulp onvoldoende is, wordt de leerling bij de intern begeleider aangemeld voor extra ondersteuning (RT/onderwijsassistent).</p> <p>De leerkracht signaleert dat de geboden verrijking in de groep onvoldoende is (Pluswerk, RekenXL).</p>
Signalering en monitoring	<p>De leerkracht signaleert waar de leerling extra instructie voor nodig heeft. De RT/onderwijsassistente monitort in het handelingsplan of de geboden ondersteuning voldoende helpend is.</p> <p>De leerkracht bespreekt met IB (en KOV-specialist) of de leerling baat heeft bij extra verrijking buiten de groep. De KOV-specialist monitort of de extra verrijking binnen/buiten de groep voldoende helpend is.</p>
Interventies en voorzieningen	<p>Inzet op zorgniveau 3 in kleine ondersteuningsgroepjes.</p> <p>Inzet verrijkend materiaal in de groep (aan de hand van een map met weekplanning) en de ondersteuning buiten de groep.</p>
Expertise	<p>Remedial Teacher, onderwijsassistent, KOV-specialist</p>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<p>Kinderen die 1,5 jaar achterstand hebben kunnen mogelijk op een eigen leerroute gezet worden (met eigen doelen). Het doel is uitstromen op 1F niveau. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van RekenRoute.</p>
Signalering en monitoring	<p>De evaluatie van het handelingsplan wijst op observaties van de leerkracht en toetsing die niet lijden tot de verwachte en gewenste groei en ontwikkeling. Leerling heeft minimaal een achterstand van 1,5 jaar. Dit kan te wijten zijn aan onderliggende hiaten, cognitieve problematieken en/of andere ondersteuningsbehoeften.</p> <p>Eind groep 5 wordt met de leerkracht en intern begeleider besproken welke leerlingen (mogelijk) in aanmerking komen voor een eigen leerroute. Uitzonderingen kunnen al eerder/later gesignaleerd worden.</p>
Interventies en voorzieningen	<p>Doelgerichte interventies worden ingepland en uitgevoerd. De interventies kunnen afwijken van de reguliere doelen en het reguliere groepsaanbod.</p>
Expertise	<p>Rekenspecialist/RT'er</p>

Technisch lezen, Spelling	
Aanvullende documentatie: <i>protocol dyslexie, kwaliteitskaart dyslexie</i>	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<p><i>Technisch lezen: SLO doelen (groep 1 en 2), LIST lezen (groep 4 t/m 8), Veilig Leren Lezen (groep 3).</i></p> <p><i>Spelling: Veilig Leren Lezen (groep 3), Spelling op Maat (groep 4 –8). BLOON</i></p> <p><i>Taal in Blokjes vanaf groep 1.</i></p>
Signalering en monitoring	<i>Observaties tijdens de les, methodetoetsen, AVI, DMT, CITO spelling.</i>
Interventies en voorzieningen	<p><i>Kleuters: aanvankelijke leesactiviteiten, minimaal 1x per dag.</i></p> <p><i>Groep 3: 60-90 minuten per dag Veilig Leren Lezen en leesactiviteiten</i></p> <p><i>Groep 4 t/m 8: Iedere dag 30 minuten leestijd (zie kwaliteitskaart LIST) inzet BLOON en dagelijks dictee.</i></p> <p><i>Spelling op Maat: 4x per week 30 minuten</i></p>
Expertise	<i>Leerkracht</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<p><i>Inzet van het programma BLOON om extra te oefenen met bepaalde woordcategorieën.</i></p> <p><i>Voor-koor-door lezen (technisch lezen)</i></p>
Signalering en monitoring	<i>Observaties tijdens de les, methodetoetsen, AVI, DMT, CITO spelling.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Verlengde instructie, extra leestijd (samen lezen), inzet programma BLOON.</i>
Expertise	<i>Leerkracht, onderwijsassistent, leescoördinator</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<p><i>Groep 2: de leerlingen die in oktober/november groep 2 uitvallen op de risicoscreening starten met de voorschotbenadering. Wanneer dit onvoldoende effect heeft gehad, kan er preventief gestart worden met BOUW.</i></p> <p><i>Groep 3 en 4: Preventieve inzet van de methode Bouw opstarten/doorzetten. BOUW wordt 4x per week ingezet (15 minuten).</i></p> <p><i>Groep 3 t/m 8: Naast de methode maken wij gebruik van Taal in Blokjes. Dit wordt door de RT'er buiten de klas gegeven.</i></p>
Signalering en monitoring	<p><i>Na analyse en conclusie van het onderzoek worden doelgerichte interventies gepland en uitgevoerd.</i></p> <p><i>Zie dyslexieprotocol</i></p>

Interventies en voorzieningen	<i>De onderwijsassistent kan ingezet worden voor extra leesonderwijs. Een of twee keer in de week twintig minuten. Bij voorkeur voor een periode van 6 tot 8 weken. RT'er zet interventie in kleine groepjes voor een periode van minimaal 8 weken (werkt veelal met Taal in Blokjes).</i>
Expertise	<i>Onderwijsassistent, RT'er</i>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Dyslexiebehandeling vanuit ONL. Voor kinderen met ernstige dyslexie kan gekeken worden naar het aanpassen van de leerdoelen met betrekking tot lezen/spelling.</i>
Signalering en monitoring	<i>Zie dyslexieprotocol.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Wij werken veel samen met het ONL voor onderzoeken en behandeling van dyslexie. Overleg met ONL over leerlingen.</i>
Expertise	<i>ONL</i>

Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag Aanvullende documentatie: kwaliteitskaart KiVa, protocol grensoverschrijdend gedrag	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<i>Wij zijn een KiVa school. KiVa is een preventief, schoolbreed programma gericht op het versterken van sociale veiligheid en het tegengaan van pesten. KiVa werkt aan sociale positieve groepsvorming, stimuleert sociale vaardigheden en de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen.</i>
Signalering en monitoring	<i>Leerlingen uit de midden en bovenbouw vullen jaarlijks een vragenlijst in om hun welbevinden te kunnen meten (2x per jaar oktober en april). De resultaten worden twee keer per jaar in de bouw besproken.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>In de groepen worden de lessen uit de methode gegeven (minimaal 1x per week) en aangepast aan de situaties die zich voordoen in de groep. Er worden preventieve groeps gesprekken/klassenvergadering gevoerd, via de methode SterkWerk. Zie KiVa protocol.</i>
Expertise	<i>KiVa coördinatoren</i>

ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Steungroep aanpak (vanuit methode KiVa). Individuele kindgesprekjes tussen leerling en leerkracht.</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht signaleert (uit de monitor) dat er een specifieke aanpak nodig is. Dit wordt in overleg met IB en Kiva Coördinator opgestart.</i>
Interventies en voorzieningen	Het starten van een steungroep volgens de KivA-methode.
Expertise	<i>KiVa coördinatoren</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Groepsinterventie in samenwerking met OOK expertiseteam, wanneer de groepsdynamiek aandacht nodig heeft en de interventies van de leerkracht onvoldoende effect hebben gehad.</i>
	<i>Er kan ook voor een bepaalde periode individuele kindgesprekken tussen leerling en IB opgestart worden.</i>
	<i>De leerkracht signaleert opvallend heden in de groepsdynamiek en na adviezen/tips van IB blijkt meer nodig te zijn.</i>
Signalering en monitoring	<i>De leerkracht signaleert moeilijkheden bij de leerling in de ontwikkeling. Dit wordt besproken met IB en ouders. De aangeboden interventies in de klas hebben onvoldoende effect. De mogelijkheden voor bijvoorbeeld het inzetten van een shadow om aan specifieke leerdoelen te werken, of de inzet van cluster 4.</i>
	<i>Inzet van OOK expertiseteam voor de groepsdynamiek. Inzet van individuele leerlingbegeleiding vanuit een expertisecentrum (Prodeba, Inzowijs, Cluster 4, etc.)</i>
Interventies en voorzieningen	<i>OOK Expertiseteam Prodeba/Inzowijs AED SBO de Vlieger voorzieningen (impulsklas, perspectiefklas, het palet)</i>
Expertise	
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Indien er buiten de schoolsetting meer nodig is, kan via Jeugd Gezinsteam (JGT) het volgende worden ingezet: -faalangstreductietraining -training sociale vaardigheden -individuele coaching trajecten</i>

Signalering en monitoring	<i>Wanneer leerlingen meer nodig hebben op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling of leerhouding, kan er gebruik gemaakt worden van de individuele kindbegeleiding vanuit Prodeba/Inzowijs. Ook kan er gedacht worden aan de inzet van Cluster 4 (AED).</i>
Interventies en voorzieningen	
Expertise	<p><i>Bij gedragsproblemen of gedragsstoornissen kan de expertise worden ingeroepen van het samenwerkingsverband. Hierbij wordt een specialist van de Ambulante Educatieve Dienst (AED) ingeschakeld. In samenwerking met de AED wordt een OPP opgesteld.</i></p> <p><i>Wij hanteren ook de protocollen van PROO:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Protocol schorsen en verwijderen</i> • <i>Protocol veilig thuis/huiselijk geweld</i> • <i>Protocol voorkomen schoolverzuim en thuiszitten</i>

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn	
Aanvullende documentatie: kwaliteitskaart KOV	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<i>Binnen de methodes die worden gebruikt worden er de aanpassingen gedaan die de methode geeft als suggestie voor leerlingen die meer aankunnen. De kinderen krijgen verkorte instructie.</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht signaleert dat de leerling geen (of verkorte) instructie nodig heeft, wordt het kind aan het werk gezet.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Verkorte instructie en moeilijkere opdrachten binnen de ruimte die de methode biedt.</i>
Expertise	<i>Leerkracht</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Inzet van bijvoorbeeld SmartGames en extra materialen die in de klas ingezet kunnen worden.</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht signaleert dat een leerling baat heeft bij structureel meer uitdaging dan wat de methode aanbiedt.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Een aanpak waarbij kinderen structureel minder instructie krijgen. De leerkracht zorgt zelf voor extra uitdaging en eventueel in overleg met KOV specialist (bijvoorbeeld Pluswerk, smart games)</i>
Expertise	<i>Leerkracht, KOV specialist</i>

ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Voor de groepen 2 tot en met 8 is er buiten de klas ondersteuning. Deze groep krijgt 1 keer in de week of 1 keer in de twee weken verrijkend aanbod. Afhankelijk van wat mogelijk is. In de groep kan er naast de reguliere lesstof aan worden gewerkt.</i>
Signalering en monitoring	<i>Aan de hand van de signaleringslijsten wordt er gekeken of de leerling baat heeft bij een verrijkend aanbod buiten de klas. Dit wordt besproken met IB en KOV-specialist.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Er zijn speciale leerkrachten voor de begeleiding van de KOV-leerlingen buiten de klas en verzorging van KOV-werk in de klas. Zie ook de kwaliteitskaart KOV.</i>
Expertise	<i>KOV specialist</i>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>De gediagnostiseerde KOV- leerlingen hebben een apart begeleidingsplan. Het is mogelijk voor een KOV-leerling om onder schooltijd deel te nemen aan Brights Kids, (Leids Onderwijs Project).</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de KOV-specialist signaleert dat binnen de geboden extra verrijking meer nodig is.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Via de onderwijsspecialist kan de AED expertise aangevraagd worden door middel van een HB specialist (ter ondersteuning van de leerkracht)</i>
Expertise	<i>PPO/AED Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.</i>

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met taal-spraakproblemen	
Aanvullende documentatie:	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag.</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Extra ondersteuning door de leerkracht door bijvoorbeeld pre-teaching of herhaling in kleine groepjes.</i>

Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht signaleert dat de leerling moeilijkheden heeft in de taal-spraakontwikkeling. In overleg met IB wordt gekeken naar de extra ondersteuning die geboden kan worden.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Pre-teaching, extra herhaling in kleine groepjes.</i>
Expertise	<i>Leerkracht + IB</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Consultatie en Advies – Cluster 2 (Auris)</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht signaleert dat de leerling moeilijkheden heeft in de taal-spraakontwikkeling. In overleg met IB wordt gekeken naar consultatie en advies van bijvoorbeeld Auris.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Er kan Consultatie en advies aangevraagd worden bij Auris met toestemming van ouders. De school krijgt handelingsadviezen om de leerling te ondersteunen binnen de groep.</i>
Expertise	<i>Auris</i>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Arrangement Auris</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer consultatie en advies te weinig oplevert en de handelingsadviezen geen verbetering laten zien in de ontwikkeling, kan er een arrangement bij Auris aangevraagd worden.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Na de geboden hulp en ondersteuning (logopedie, etc). Kan een kind aangemeld worden bij Auris voor een arrangement. Er moet voldaan worden aan bepaalde criteria.</i>
Expertise	<i>Auris en logopedie</i>
	<i>Wanneer een arrangement onvoldoende effect heeft en een leerling structureel meer begeleiding en ondersteuning heeft in zijn/haar ontwikkeling, kan er gekeken worden naar bijvoorbeeld een plaatsing op een Cluster 2 school.</i>
	<i>Wij werken samen met Auris voor ondersteuning en advies. Indien een leerling daarvoor in aanmerking komt kunnen zij een onderwijsarrangement krijgen. Basalt (expertise voor selectief mutisme)</i>

Ondersteuningsmogelijkheden voor anders-/meertalige leerlingen

Aanvullende documentatie:

ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
-------------	---

Methode/ methodiek	<i>Er is aandacht voor meertaligheid en de leerkrachten zijn zich hiervan bewust. Intake nieuwe kleuters: extra vragenlijst bij meertalige kinderen.</i>
Signalering en monitoring	<i>Bij meertalige nieuwe leerlingen wordt de meertaligheid in kaart gebracht door middel van een vragenlijst.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>De leerkracht heeft aandacht voor talen sensibilisering in de groep. Meertaligheid wordt gezien als een kracht in plaats van een moeilijkheid.</i>
Expertise	<i>Studiedag training geweest voor de leerkrachten van de groepen 1 tot en met 3.</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Inzet van visuele ondersteuning tijdens instructies. Aandacht voor expliciet aanbieden van woordenschat (onderwijs). Inzet van bijvoorbeeld woordenboeken, google translate.</i>
Signalering en monitoring	<i>De leerkracht ziet dat de leerling moeite heeft om het Nederlandse onderwijs goed te volgen, door bijvoorbeeld gebrek aan woordenschat. De (Nederlandse) taalontwikkeling niet goed op gang komt, na voldoende taalaanbod. Er is dan overleg met IB.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>De leerkracht biedt de leerling in de klas extra ondersteuning door woorden expliciet uit te leggen en visuele ondersteuning bij te bieden. Er is voor de leerling ook de ruimte om in zijn eigen taal de woorden te vertalen en de verbinding te leggen.</i>
Expertise	<i>IB, leerkracht Binnen Leiden zijn er het expertisecentrum van de ITK's en de Vliegende Brigade die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Aanleren nieuwe woorden aan de hand van het viertaktmodel. Pre-teachen van bijvoorbeeld begrijpend lezen teksten.</i>
Signalering en monitoring	<i>Er is voornamelijk in de onderbouwgroepen ondersteuning op het gebied van woordenschat. Wanneer de leerkracht signaleert dat de leerling baat heeft bij intensievere ondersteuning op het gebied van het verbreden van de woordenschat. In de midden-bovenbouw wordt er voornamelijk ingezet op het verbreden van de woordenschat in samenhang met bijvoorbeeld begrijpend lezen.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>De leerkracht (en onderwijsassistent) bieden in de onderbouw expliciet de themawoorden aan. Er is meer herhaling voor de leerlingen die dit nodig hebben in kleine groepjes. In de midden-bovenbouw is er aandacht voor het verrijken van de woordenschat aan de hand van begrijpend lezen teksten. Kinderen krijgen in de vorm van pre-teaching extra ondersteuning.</i>
Expertise	<i>IB en leerkracht</i>

	<i>Binnen Leiden zijn er het expertisecentrum van de ITK's en de Vliegende Brigade die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.</i>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>VoorleesExpress Logopedie</i>
Signalering en monitoring	<i>Wanneer leerkrachten signaleren dat de taalontwikkeling achterblijft kan er met de logopedist van 1801 worden overlegt wat de goede vervolgstappen zijn. Bijvoorbeeld logopedie. Als de leerkracht signaleert dat er in de thuissituatie sprake is van een taalarme omgeving, kan er in overleg met ouders gekeken worden naar bepaalde interventies.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>JES Rijnland biedt programma's aan om (meertalige) ouders te stimuleren thuis een taalrijke omgeving aan te bieden.</i>
Expertise	<i>Logopedist 1801, JES Rijnland,</i>

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met fysieke of motorische problemen, leerlingen met een auditieve of visuele functiebeperking en leerlingen met medische problemen <small>Aanvullende documentatie:</small>	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag. In de groepen 3 wordt er rond januari een groepsobservatie uitgevoerd door een MRT'er, om vroegtijdig schrijfproblematiek aan te pakken. Tevens worden de kinderen in groep 2 en groep 7 opgeroepen door de jeugdarts ter controle. De gymleerkracht neemt 2x per jaar een motorische test af bij alle leerlingen.</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Tijdens de groepsobservatie in groep 3 krijgt de leerkracht tips en adviezen voor de gehele groep.</i>
Signalering en monitoring	<i>De leerkracht signaleert door te observeren. Er het is ook belangrijk dat er goede communicatie is tussen ouders en school, wanneer er sprake is van bovenstaande problematiek.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Er is geen lift aanwezig, voor motorisch beperkte leerlingen zal het onderwijs op de benedenverdieping georganiseerd moeten worden.</i>
Expertise	<i>MRT (motorisch specialist)</i>
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep

Methode/ methodiek	
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de leerkracht (en ouders) signaleren dat er meer nodig is dan de geboden ondersteuning kan er een OT georganiseerd worden.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie, zoals AED Cluster 3. Zij kunnen meedenken met (langdurig) zieke kinderen, motorische problematiek, etc.</i>
Expertise	<i>MRT AED – Cluster 3</i>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	
Signalering en monitoring	<i>Wanneer de betrokken partijen signaleren dat bovenstaande genoemde hulp onvoldoende toereikend is.</i>
Interventies en voorzieningen	<i>In samenwerking met PPO Leiden is het bijvoorbeeld mogelijk om aangepast meubilair te regelen voor een leerling wanneer dit nodig is.</i>
Expertise	<i>Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.</i>

Grenzen aan de ondersteuning

Wij doen ons best om zoveel mogelijk onderwijs en ondersteuning op maat te bieden. Desondanks zijn er grenzen aan de ondersteuning die wij kinderen op onze school kunnen bieden. Doorgaans gaat het hierbij om leerlingen die door hun onderwijsbehoefte aangewezen zijn op onderwijs in kleine klassen of in de lessen dagelijks individuele begeleiding nodig hebben.

We kijken naar ieder individueel kind; per leerling en per situatie wordt zorgvuldig gekeken of de school een passende onderwijsplek kan bieden. De volgende factoren kunnen de grenzen aan de ondersteuning van de school bepalen:

Denk aan:

- *Wij vinden het belangrijk dat de leerling geen gevaar levert voor zichzelf of anderen in de klas en de leerkracht. De veiligheid van de groep als geheel staat voorop. Een regelmatige time-out mogelijkheid onder toezicht, kunnen wij niet bieden.*
- *Mate van zelfredzaamheid
In een groep is voortdurende individuele begeleiding niet mogelijk. Het is daarom belangrijk dat de leerling zelfstandig binnen de groep kan functioneren.*
- *Zindelijkheid*

Elk kind moet zindelijk zijn, tenzij er sprake is van een bepaalde handicap. In het laatste geval overleggen we met ouders over de mogelijkheden.

- *Mate van leerbaarheid*
Wanneer een leerling op meerdere vakgebieden een eigen ontwikkelingslijn nodig heeft en daardoor de aansluiting mist met de groep dan kunnen wij als school niet altijd voldoende bijdragen aan een voor de leerling optimale ontwikkeling.
- *Kinderen die vanwege sociaal-emotionele problematiek veel behoefte hebben aan pedagogische ondersteuning in de vorm van 1-op-1-begeleiding kunnen we niet de juiste ondersteuning bieden.*
- *Mate van fysieke en/of medische verzorging*
Leerkrachten hebben niet altijd voldoende kennis, vaardigheden en/of tijd om leerlingen te ondersteunen bij specifieke medische handelingen of fysieke verzorging. Zij mogen dit ook weigeren. Samen met ouders kan wel worden gekeken of er externe hulp kan worden ingezet.
- *Kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs dat mogelijk is*
Het kan zo zijn dat de samenstelling van de groep zodanig complex is (pedagogisch en/of didactisch) dat een leerling met specifieke onderwijsbehoeften daar geen passende plek vindt. Het waarborgen van een veilig en prettig leerklimaat voor alle leerlingen staat voorop; het kan daardoor zijn dat het belang van de groep voor het individuele belang gaat.
- *Daarnaast wordt ook gekeken naar de verhouding tussen verzorging/behandeling enerzijds, en onderwijs anderzijds. Wanneer leerlingen in verhouding meer behoefte hebben aan een aanpak waar niet het onderwijs, maar de aanpak van gedrag of gezondheid voorop staat, kan een andere onderwijsplek meer passend zijn voor de leerling.*
- *Benodigde materiele ondersteuning/hulpmiddelen*
Voor specifieke ondersteuning aan leerlingen kunnen specifieke materiele hulpmiddelen nodig zijn die de school niet ter beschikking heeft. Bij kinderen met ernstige auditieve, visuele of lichamelijke beperkingen kan de school onvoldoende toegerust zijn om deze kinderen te ondersteunen.
- *Vertrouwensband school en thuis*
In sommige gevallen kan de vertrouwensband tussen school en thuis, na meerdere herstellingspogingen, dusdanig verstoord zijn, dan dit de ontwikkeling van het kind in de weg zit en het kind beter tot zijn/haar recht komt op een andere school.

Wij verwachten van de ouders die hun kind bij ons aanmelden, dat zij de school goed informeren over de ontwikkeling van hun kind.

Als een leerling meer of andere ondersteuning nodig heeft dan onze school kan bieden, dan wordt er samen met ouders gezocht naar een passende plek op een andere reguliere school of school voor speciaal (basis) onderwijs. Het samenwerkingsverband PPO Regio Leiden ondersteunt bij het vinden van een passende school die de juiste ondersteuning kan bieden.

Ambities

Wij zijn een dynamische school. Op onderwijskundig- en op organisatorisch gebied blijven wij ons ontwikkelen. We kijken naar de ontwikkelingen om ons heen: op andere scholen in de buurt, in Nederland maar ook naar de onderwijsontwikkelingen wereldwijd. Wat past er bij ons en waar voelen wij ons prettig bij?

Voor de komende vier jaar hebben wij een aantal ambities:

Denk aan:

- *Specialisten op de verschillende vakgebieden en expertteams op de verschillende vakgebieden; o.a. rekenen, taal, lezen, meertaligheid.*
- *Expertise van de leerkracht als basis.*
- *HGW werken verder ontwikkelen binnen het team. Professionaliseren van de inhoud van de documenten die gemaakt worden.*
- *Protocollen/kwaliteitskaarten bijwerken; dyslexie, dyscalculie, protocol voor leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn / met een ontwikkelvoorsprong, sociale veiligheid.*
- *Leerlijnen voor groep 1 en 2 helder neerzetten. Deze zijn ontwikkeld maar kloppen deze volgens de richtlijnen van het SLO en sluit het aan bij de populatie van de locaties.*
- *KiVa verder implementeren en borgen in ons onderwijs.*
- *Samenwerking met andere scholen en organisaties verbreden en expertise uitbreiden.*
- *De kennis over meertaligheid bij de leerkrachten vergroten.*
-